

"UKRAINIAN LABOR NEWS"
 Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.
 Geo. Leitchak, President.
 Subscription per year \$4.00
 Telephone: J 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"
 газета для робочого класу — виходить три рази на тиждень — у вівторок, четвер і суботу.
 Видає Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, інкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Укр. Роб. Домі, на розі вулиць Прічард і Макгрегор, у Вінніпегу, Ман.
 І. Лейчак, голова.
 Передплата на рік \$4.00

Адреса:
 UKRAINIAN LABOR NEWS
 Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada

ЗА ЄДНІСТЬ КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ.

Чому вороги комуністичної партії кожної дійсно робітничої організації так радіють, коли чуять, що в тій організації приходить до розриву між провідниками, або до створення у ній якоїсь групи, опозиції до центру і т. ін.? Чому капіталісти і їх прислужники забувають тоді свої власні інтереси, ворогування, розклад в своїх рядах і аж до самозабуття тішаться, що в організованих робітничих рядах почалися непорозуміння? Чому вони роблять тоді з мінусів, роздуваючи ці непорозуміння до фантастичного, в що й самі не вірять?

По перше — тому що вони розуміють силу організації й дуже бояться таких робітничих організацій, як комуністичні партії, бо знають, що ці партії — це гробокопателі капіталізму; по друге — тому, що непорозуміння в лавах робітництва продовжує панувати капіталізму; по третє — роблять вони з мінусів, тобто роздувають, перебільшують всякий прояв непорозуміння в робітничих рядах тому, щоб досягти серед робітництва зневіру у його власні сили й у керівні центри.

Тому за останні часи стільки крику й хороблих вигадок про розкоління в поглядах деяких видатних одиниць з центром Весоювської Комуністичної Партії (більшовиків). О, почувши про це, капіталісти й їх наймити забули за свої сварки, за довгі, за щотижневі резигнування власних урядів, за упадок франка, ліри й почали жити надією, що більшовики пересваряться, а на їх місце прийде якийсь Николай Николаевич і "його же царство не буде кінити".

А тимчасом кінить такі прихідки надіям капіталістів і на шпальтах їх газет виявляється вже опрокучування про повстання в Радиському Союзі, про арештування комуністів комуністами й т. ін.

"Наші лави непохитні" — пише московська "Правда", орган Весоювської Компартії, з 13. серпня: "Перебуваючи навіть в самій гущавині розкоління, член ВКП пам'ятає завжди, що він — член більшовицької партії, що б'ється за диктатуру пролетаріату й комунізм. Такий той обов'язок, що його добровільно, без примусу з чийого-небудь боку, бере на себе кожний, хто вступає до лав більшовицької партії. Така межа розкоління, що поза нею той, хто думає інакше", перетворюється в буржуазного або дрібно буржуазного демократа. Немає місця в партії тому, хто в основних справах революції стоїть на платформі 2-го Інтернаціоналу, обритуваючи ліквідаційські погляди на партію, вважав її за представницю інтересів капіталістичних підприємств і класів її на позиції буржуазної демократії".

І далі "Правда" наводить слова Леніна: "Ми йдемо тісним гуртком, міцно зв'язавшись за руки, трудним шляхом, понад кручею. Нас б'ють з усіх боків вороги, нам доводиться, майже завжди, йти під їхнім огнем. Ми з'єдналися по своїй волі, твердо вирішивши це саме для того, щоб боротися з ворогами й не потрапити в болото, що мешкає його з самого початку закладали нам, що ми відокремимось у свій гурток і обрели шлях боротьби, а не шлях замирення". І от де-хто з нас починає кричати "йдім у болото". А коли їх починають соромити, вони заперечують: "Які ви відсталі люди і як вам не соромно забороняти нам клікати вас на кращий шлях".

І Весоювська Компартія, як і кожна інша революційна організація працюючих, каже їм, що хотіли б потягнути партію в болото:

"Вам вільно йти куди вам хочеться, хоч би й в болото. Але... не ханайтесь за нас і не брудіть великого слова "воли", бо й вам тож вільно йти, куди ми хочемо, вільно боротися не тільки з болотом, але й з тим хто звертає в болото".

Це є мова комуністів цілого світа. І вона відноситься до всіх і всоди, хто, без ніякого примусу, прийшов до партії, а потім сходиться з її шляху. Бо комуністична партія має свої ідеї, принципи, програму, дисципліну, які дучать всіх комуністів.

ВІД ВОРОЖНЕЧІ ДО ПРИЯТЕЛЮВАННЯ.

Французькі й німецькі капіталісти не тільки помирилися, але й заклали між собою приятельську економічну угоду. Перше ішли переговори між урядами цих держав, а відтак з'явилася дієна господарі Німеччини, промисловці Тісен і Крупп та представники великої французької металургічної промисловості й погодилися, що краще їм приєднатися, ніж воювати. Погодилися на тому, що з занятої Францією Люта-ришії вивозитимуть до Німеччини около шістьох мільонів тонн залізної руди, а крім того створили спільний картель (об'єднання) для збуту продукції. Певна річ, що угода буде праворівна тільки тоді, коли її потвердять уряди Франції й Німеччини. А ці потвердять, бо на теж вони уряди, щоб потверджувати капіталістичні угоди.

За цими переговорами швидко сдійли англійські промисловці. Англія не знає ще остаточно, яку політику зайняти в цій справі, бо не може основно дослідити проти кого ця угода буде спрямована. Якщо ця угода буде спрямована проти плану Доса, то англійські підприємці не тільки нічого не матимуть проти неї, але ще й будуть її підтримувати. Англійські промисловці з одного боку за перегляненням плану Доса, а з другого швидко прикладають німецькій політиці і бояться нового франко-німецького порозуміння, яке, як і кожне інше, має два кінці.

Проти Америки, як фінансового ліхваря, тепер в Європі, в буржуазних колах, ворожий настрої, значить всяка угода європейських капіталістів між собою буде спрямована на конкуренцію з Америкою.

Але американські капіталісти надто сильні, щоб з ними могли боротися поширані сили європейського капіталу. За-

теж угода францусько-німецьких капіталістів, власників важкої металургічної індустрії, саме тепер, коли англійська угода індустрії дуже підупала в наслідок майнерського страйку, може вдарити якраз не по коневі, але по оглоблі, тобто не по планові Доса, але по хаотичному становищі англійської індустрії. Тому Англія не знає, що її робити, чи попарати цю угоду, чи виступати проти неї.

ЯК ПОВАЛЕНО ДИКТАТОРА ГРЕЦІЇ.

Відомо вже нашим читачам, що недавно тому в Греції повалено диктатуру Пангальоса, якого невдовзі судитиме військово-вій суд.

Повалення пройшло "успішно", без проливу крові і т. ін. Кажуть, сів один генерал на аероплана, поїхав на острів, на якому відпочивав Пангальос, і хотів його арештувати. Але Пангальос втік на військової корабель та заховався на ньому дець між бочками. Його й там, найшли і таки "перевернули". Так описували газети переворот.

Тепер зі старокравчих газет довідуюмося, чому то так легко вдався той переворот. Оказується, що диктатура Пангальоса довела Грецію до катастрофічного фінансового стану. Всі старання Пангальоса дістали кредит в Злучених Державках, врятувати вояки довго з Англією, одержати позичку на англійській біржі — провалилися. Пангальос здохів, на вістрях Радиського Союзу, за режис економії, скоротив речичку в службі в армії, але це не врятувало країни від фінансової катастрофи. Нарешті вінупротив аж шведську фірму позичити Греції 1 мільон фунтів стерлінгів, але за те віддав її повну монополію торгувати в Греції сирнінами протягом 28 літ.

Мільона фунтів на довго не вистарчило й Пангальос почав профанати Грецію на право й на ліво приватним французьким фінансістам, віддаючи їм державні заклади й різні монополії. Через це він посварився зі своїми міністрами. В наслідку — переворот. Отже перевертнуди Пангальоса американські та англійські капіталісти, які не дали грошей. Теж генерали, що літали за Пангальосом аеропланом, лише виконували їх волю. Тепер, певно, англійські капіталісти дадуть новому грецькому уряду щедро грошей за якийсь новий монополі, а французькі та шведські будуть його "перевертати".

ЗНОВУ ЗАКАТУВАЛИ ЧОЛОВІКА В ПОЛЬСЬКІЙ ТЮРМІ.

Про страшний подію у львівській тюрмі довідуюмося з газетних преси.

У львівських поліцейних арештах стався знову подія, що свідчить про нечужу відносини та страшний надужиття над в'язнями. Читачию ревеліції польської преси про трагедію молодого людини, банкового урядника і студента — прав Венклера, мимоволі здригаєшся.

Почалася історія від того, що нещасного покійника мав спровокувати у Школьській кав'ярні якийсь поліцейний, умудурований "чин". Венклер сидів у товаристві жінки, а поліцейник зачепив жінку та захоувався визиваючи її провокаційно супроти неї і Венклера. Цей останній став в обороні жінки, та не зважаючи на його-протести поліцейний "чин" не залишив своєї роботи.

Історія покінчилася на вулиці. Невдовзі поліцейний тип ужив шаблі, а Венклер у своїй обороні палиці. Та перший порадив собі скоро з на його синист збігався кілька поліцейних, що побили Венклера до не-примотности вже "на вулиці". Звідси опинилася жертва поліцейної бучі в V. комісаріяті, а потім у II, а накінче в поліцейних арештах. Там тримали Венклера 10 днів, наложили на нього "кафтан безпеченства" та створили цілу теорію про божевілья своєї жертви. Жертва не витримала тортур і померла в шпиталі.

На основі лікарських оглядів виявилось, що Венклер мав усі ребра лопомані і шоку. Так само лікарі оглянули мозок замордованого і ствердили, що він не був божевільний. А що найгірше, груди були вкриті одною масою опухлими та флегмоми. На ногах — найдено тільки сліди знущань, при чому п'яти просто посічено залізними прутами. Відомо, що биття в п'яти спричиняє жахливий біль і цей рід катів приносили ще середньовіччя кати.

Деякі польські газети счинили крик і поліція примушена була перевести слідство, для чого призначено було дисциплінарний слідку комітету. Слідство вже закінчилося, членів комісії розіхалися, не видавши ніякого комунікату про своє слідство. А патрістична польська преса далі твердить, що Венклер був божевільний.

Ось що діється в польській тюрмах вже під владою "соціаліста" Палеуского. Катувания в'язнів до смерті, про що не чуємо навіть з напівдиких країн.

ДІЯЛЬНІСТЬ РОБІТНИЧИХ ПОСЛІВ У ПАРЛЯМЕНТІ.

В цій статті я буду говорити про-поправки до імміграційного закону.

Без сумніву, поді 1919 року страйк, що мав місце в травні в червні того року, є свідками в пам'яті більшість людей. На початку страйку теперішній консервативний прем'єр Міен прибув до Вінніпегу. Він був тоді заступником прем'єра. Побачивши на власні очі страйк і дуже порядне заховання людей, що виїхали на страйк в обороні елементарних принципів трейд-юніонізму, він негайно виїхав з міста. Він поїхав назад до Оттави, як виказала тепер кореспонденція, з твердою постановою ужити всіх средств, чесних і нечесних, щоб розбити страйк насильними методами, навіть такими, що лишилися з минулого російському цареві, ніж д'єнадієському прем'єрові. Повернувшись до Оттави, він негайно почав видавати за-

сеці. Він стрів значну опозицію з боку консервативних послів. Але остаточно він перейшов у парламенті і був відсланий до сенату. В сенаті більшість мають консерватисти, і що консерватисти в парламенті боялися зробити, те зробили консерватисти в сенаті, себто повалили цей законопроект. Консерватисти йдуть тепер до робітників Вінніпегу і кажуть нам, що вони є нашими

М. ГОРКИЙ ПРО СМЕРТЬ ДЗЕРЖИНСЬКОГО.

Відомий російський письменник Максим Горький, що вже від років перебуває в Італії, прислав листа на імя радиського повноваженого представника в Латвії, Ганецького, в якому висловлює свою думку про Ф. Е. Дзержинського, а також побоювання за інших старих більшовиків, що за останні роки один за другим сходять зі сцени.

Горький пише: "Я цілком приголомшений смертю Фелікса Едмундовича. Вперше його бачив в 1909—1910 роках і вже тоді зразу ж він зробив на мене незабутнє враження душевної чистотою та твердостю. В 1918—1921 роках я пізнав його досить близько. Кілька разів розмовляв з ним на певні теми, часто докучав різкими просьбами. Завдяки його душевній чистоті і справедливості зроблено багато доброго. Він змусив мене любити й поважати його, і мені такий зрозумілий трагічний лист Катерини Павловни (дружини Горького), що пише мені про нього: "Нема більше чудової людини, безмежно дорогої

кожному, хто його знає". Дуже трівожно мені за всіх вас, дорогі товариші! Живучи тут, краще розумієте, що ви робите, і глибше цініти кожного з вас. На душі неспокойно й важко. Ні, яка несподівана й передчасна та безглузда смерть Фелікса Едмундовича, чорт знає що..."

Горький, як відомо, часто не погоджувався з більшовиками, часами виступав проти них, то параз повертав оглоблі і писав їм похвальні маніфести. Хто не пам'ятає його листа про Леніна, в якому він просто обожав цього великого учителя. Горький знає більшовиків. Хоруючи й сам (через сухоти він примушений жити в італійському підсонні) він знає, що багато старих більшовиків довгі роки провели в сирих казематах царських в'язниць, як от хоч би сам Дзержинський просидів у них 11 літ, і там були тяжкі недуги. Від 1917 р. тяжка невтомна праця при кермі революції й нової держави. І це гонити в могилу одного за другим найкращих революціонерів світа, за яких б'ється Максим Горький.

"НІЧОГО" З КАРПАТСЬКОЇ АВТОНОМІЇ.

"Русская Земля" — орган "Карпатроссов" в одному з останніх чисел в передовій статті вносить на привезений суд питання: "Що залишилось ще нам від нашої автономії?" Сен-жерменський мирний договір і основні закони чеської республіки — каже передовик — зобов'язали Чехів дати Карпатській Україні права автономного краю, з самостійним національним соймом, з користуванням рідною мовою по церквах, школах і внутрішній адміністрації і т. д. Також — за тими-ж законами — чеська республіка зобов'язалася поставити на чолі автономного Підкарпаття губернатора, що підлягав би карпатському автономному сойму.

Та подивимось навалю себе — заклякка газета — і що ми побачимо! Так звана демаркаційна лінія (річка Уж) розриває єдність підкарпатського народу, даремно вся публічність стремля до того, аби всю територію на південні від Карпат організувати в єдину автономну одиницю. Автономний сойм на 8. рік існування республіки

перебуває ще й досі в атмосфері обіцянок, навіть гірше, ніж то було в 1. році. Немає такої-рідних шкіл, край, народ, вчителів, школи швидко темном чехізують. В церковних ділаках панує сваволя жандармерії. А в справах внутрішньої адміністрації, то навіть сільську автономію скасовано. Вибірчі ради сільські розганяються, а на-томісччч признається чеських комісарів від чеської республіки.

Що-ж до губернатора, то по-німмо того, що він позбавлений всієї влади, до нього призна-чено ще вице-губернатора, що справді є контролером від Чехії над ним, то-ж не více, а надгубернатор. І так далі без кінця.

За малярського режису — закінчує передовик — наслідок населення жило, в справжнісінькій неволі, але прийняти, могло собі заробити кусок хліба, сьогодні-ж воно ганяється за примарами свободи, зате гододне й-обідране. Відповідаючи на поставлене нами питання "що залишилось нам від нашої автономії", можемо відповісти сміло — "ні чого".

ЛЕМКІВЩИНА.

"Лемківщина" — не мальована Гуцульщина, така "цінна" собою. Лемківщина сумна й сіре її життя. Цюрою лягла вона владво сумовитого Сяноку (не Сяну) й простяглася ген-ген аж на Бескидське взгір'я, до "самого" Нового Санчу, де вже "нич нема свого" й де одні лише "чужаки живуть". Ті "чужаки", то Угри, Чехи, Слов'яки та Польки, а від того й говірка лемківська не така "красна", що нею так "файно" пишменник Черемшина пише.

Гуцулі "гордіячі", а тому досить Лемкові сказати своє "дем" (але), як він уже аж за боки береться, так сміється. — Ти, Лемку, не шастай! — каже глаумливо і, навіть, "клякка горівки" не схоже з ним випити, щоб усі бачили. Та Лемко-же призначивсь до того, що ним "помітують". Аде-ж давно знають, що —

жницю, що коли "чугаія" нічим не оздоблена, то "нале-чний" завжди мусить бути мережаний — переважно — черво-нимим нитками. — Це майже вся "окраса" звичайного Лемка, як-що не згадувати "заича-тої" шапки з-вухами (зимою), широкогокрилого капелюха (лі-том) та ще незлічимо білої со-рочки з грубого полотна з ве-ликим шклянним гуцльком, за-мість застіжки.

"Не кращий "стрий" і Лемків-ки. Заміжні жінки (переважно) досить характерно "завязують-ся" хустинками, а дівчата за-п'ятають коси й протгтом біль-шої частини року ходять з не-покритою головою. Загалом, як жінки, так і дівчата, носять чорні спідниці з дрібними зборками, темно-сині "горсе-ти" й "кадабайки" та звичай-ні полотняні сорочки. Все це без всяких вишиванок. Отже, крім разків наміста, або яких-небудь "пацборок", ніяких ін-ших оздоб."

Можливо, що це є за одну з тих причин, що ставлять Лемка поза громадським життям шо-лої Галичини і тримають його у свому "загумінку". Та до того ще — Лемківщи-на протягом довгого часу вло-дила одних лише москвофіл (Сандович, Гудима і Ко.), — цілком поєсиче зневажливе ставлення Гуцула...

Правда, протягом останньо-го десятиліття Лемківщина значно змінилася. Причина цього — біда, нужда, горе. Не один Лемко, рятуючись від го-лоду, мусів тікати "за море", переважно до Америки, де по-бачив життя інших "заробіт-чиків" і сам навчився жити. Тут виявилось, що Лемко не тільки може працювати, але й ша-нувати свою працю. Багато бу-ло таких, що виїздили до Аме-рики в одних "чугаїнях", а че-рез два роки повертали не аби-якими "доробківцями" і зра-зку ставали сільськими глі-таями.

Однак не всі мандрівники були такими щасливими. Біль-шість із них повернулася вельо-го лише з набутим досвідом бідацького життя й свідомі-стю його перебудови. Не зва-жаючи на те, що крім згаданих "доробківців", поїв та ву-зькообмежених москвофіл-ських учителів, нічого іншого Лемківщина не знала, — але все-ж таки ці "бідаки" спромо-глися витворити свою інтелі-гентію, що розпочала куль-турну роботу.

Ставлянка ця інтелігенція (переважно з середнього осві-тою) й славецька її робота, бо й не все вона може так робити, як хоче, але наслідки її очевид-ні. Наприклад, з 2-3 сільських кооперативів, що були в 1920 р., стало 26 кооперативів і вже в кінці 1924 року створився в Ся-ноці "Лемківський коопера-тивний союз", який, крім своєї безпосередньої роботи, до-помагає ще й першому на Лемків-щині товариству "Просвіта", що при сучасному стані народ-ного шкільництва, є тепер майже єдине джерело світла.

Занедбаний та забутий Лемко ніби зі сну пробудився. Пробудився і його жінка. Мл-нулої зими з'явилися перші гуртки "Союза Українок", які має завдання зробити із жінки не лише "газдиню", але й гро-мадянку.

Звичайно, це не є ніякі здо-бутки, лише початки, але, як для Лемківщини, то добрі вони хоч-би вже й тим, що поста-ли на соціальному ґрунті й на-магаються стати загальною справою лемківського селянства. Одночасно майже з'явилися й перші лемківські письменни-ки. Поки-що знаємо лише од-ного з них, а саме — Григорія Гануляка, що самотужки "ви-біє в д'яди" й перший став писати лемківською говіркою. З його нарисів та оповідань з лемківського життя бачимо, що армківська говірка не гір-ша гуцульської, а те, що її досі-де не було використано є не більше, як непросторою по-мишкою, що сталося внаслідок того, що багато наших пи-сьменників, милуючись роман-тичним Черемошем, зовсім не звертали уваги на сумовитий Сянок.

К. Завернюком.